

Espen Solberg
NIFU

Målrettede samfunnsoppdrag Nasjonal og regional tilnærming

Verksted for regional utvikling
KDD, 09.11.2022

NIFU

Rapport
2022:7

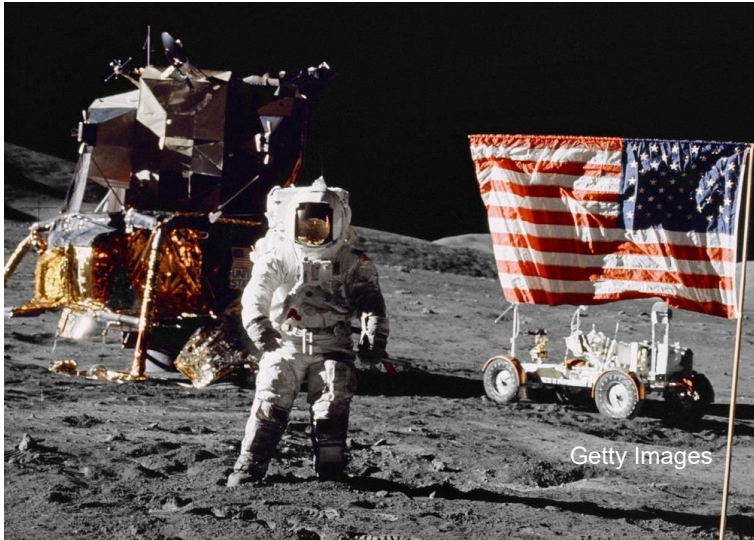
Målrettede samfunnsoppdrag i Norge

Håkon Endresen Normann, Lisa Scordato, Espen Solberg, Taran Thune og
Per Koch

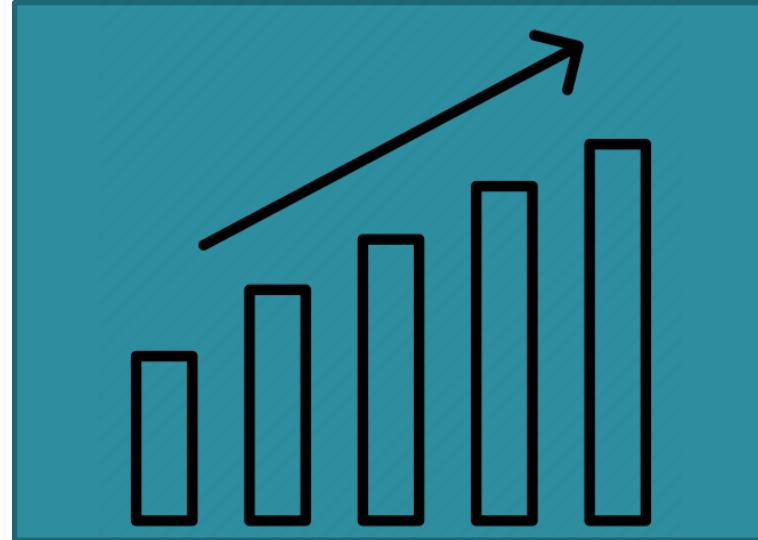
NIFU

Målrettede samfunnsoppdrag er ikke noe nytt fenomen

Fase 1

Fase 2

Fase 3

Kilde: FN-sambandet

Hva er målrettede samfunnsoppdrag?

Ambisiøst og tidsavgrenset mål

Mobilisering av et bredt sett med aktører

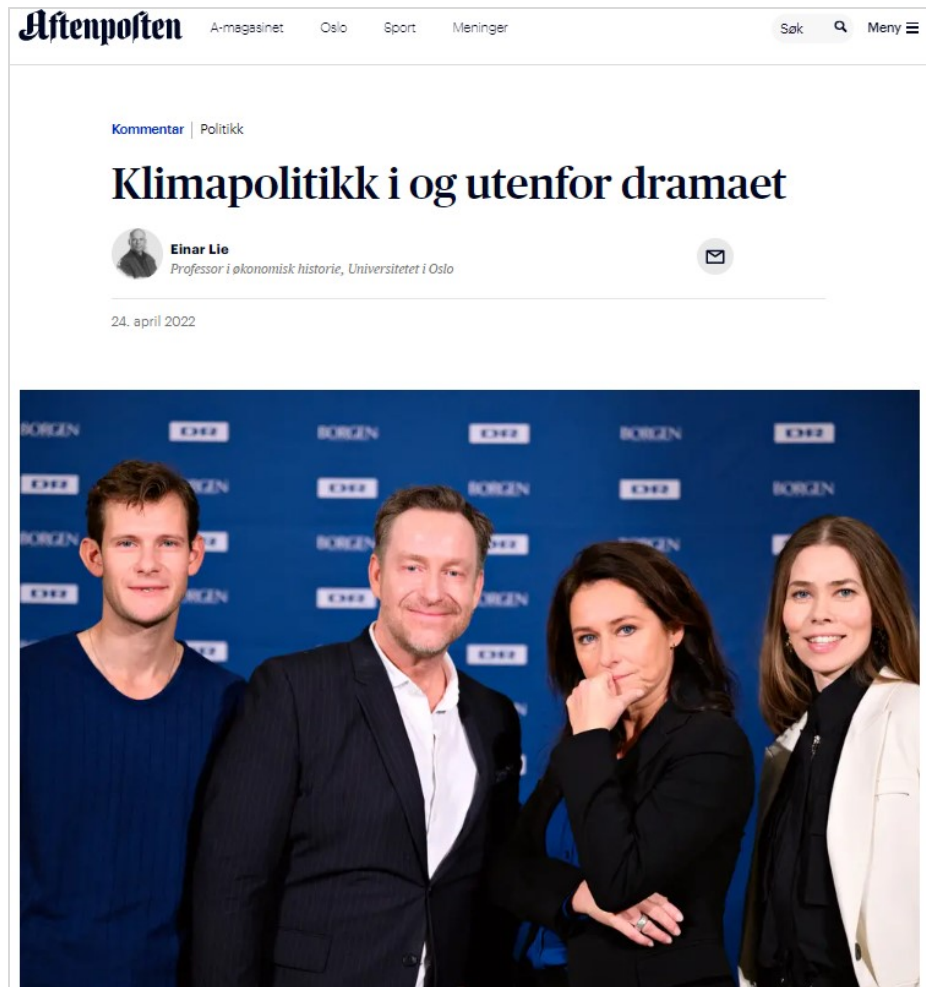
Koordinering på tvers av sektorer

?

Vi mangler ikke politiske mål

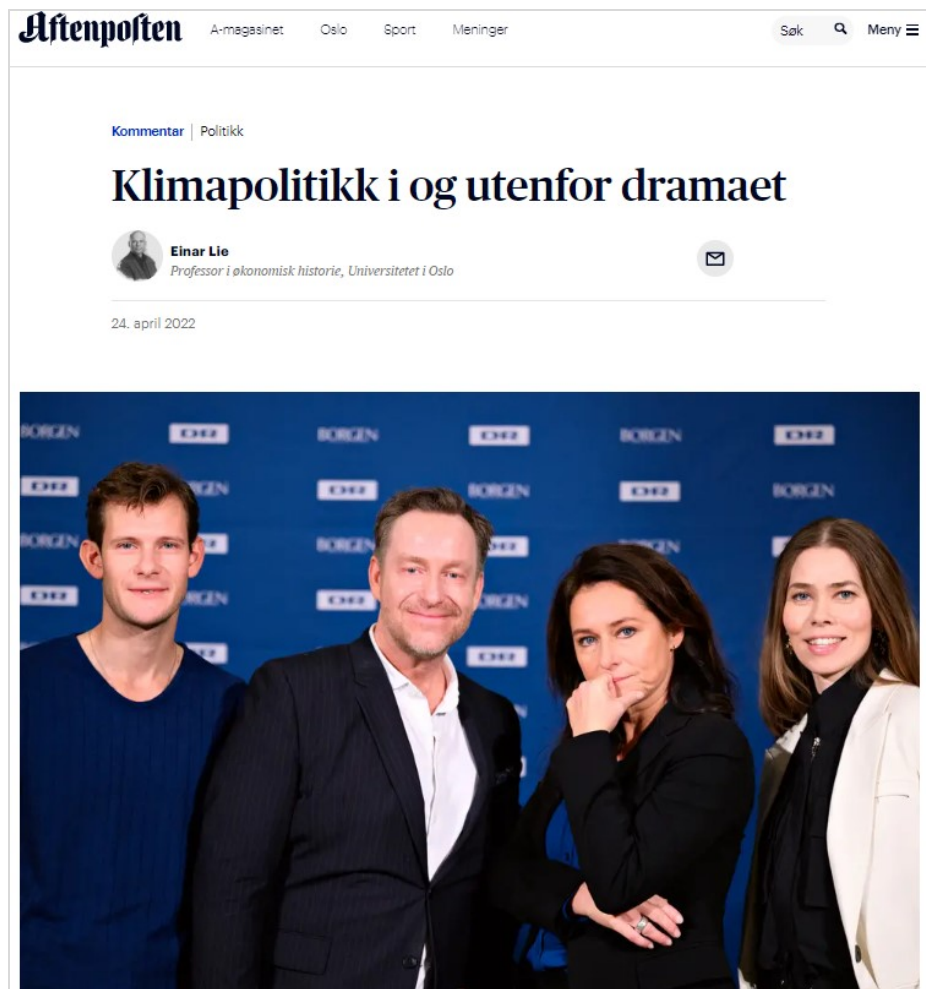

“

I norsk politikk driver vi egentlig ikke slik. Her etableres det gjerne en bred enighet om de politiske målene, og det er et stort rom for å føre en politikk som gjør at de ikke nås...

Professor Einar Lie, Aftenposten, 24.04.22

Vi mangler ikke politiske mål

“

Når et mål heves opp til å bli alminnelig godt, populært og forankret i gode verdier, blir det felleseie. Uenigheten utspiller seg på nivået under, i spørsmål om hvor sterkt man i realiteten vil arbeide for å nå målene, og hvilke virkemidler man vil ta i bruk.

Professor Einar Lie, Aftenposten, 24.04.22

Mobilisering og involvering

VG

LEDER RÅDET: Klima- og miljøminister Espen Barth Eide (Ap) feiret nylig departementets 50-årsdag. Nå er tiden i ferd med å re Norge skal rekke å halvere sine klimagassutslipp innen 2030. Foto: Ørn E. Borgen / NTB

Regjeringen oppretter nytt klimaråd – skal få fortgang i massiv omstilling

Innovasjon Norge

Innspill til ny retning for offentlig-privat innovasjon

Drømmeløftet 2017

En innsamlingsrapport om innovasjon i og for offentlig sektor

Foto: Vinnova

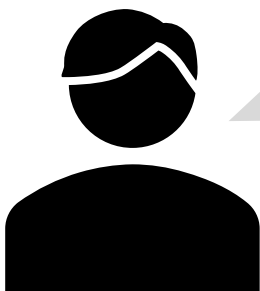

Koordinering på tvers av sektorer

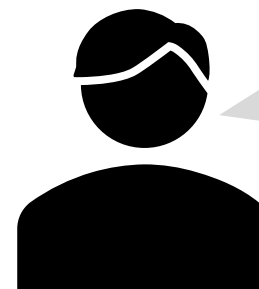
Noen foreløpige inntrykk fra forvaltningen

Hvis jeg får flere ekspertråd om behovet for mer politisk koordinering, blir jeg gal. Vi koordinerer hele tiden, og det er egentlig ikke så enkelt.

Vi lider av koordinerings-
utmattelse.

... det er mistillit og begrenset engasjement fra sentrale departementer, spesielt de tilknyttet «industrien».

Hvis statsråden er med, gjør vi det.

Ulike typer samfunnsoppdrag

«Storstilt satsing på havvind»

Foto: Aibel

Eksempel på et akselererende
samfunnsoppdrag

«Redusere ungt
utenforskap»

Eksempel på et transformerende
samfunnsoppdrag

«Norge etter oljen»

Eksempel på et overgripende
samfunnsoppdrag

Overgripende politisk målsetning

Kutte norske utslipp med 55 prosent
mot 2030 sammenlignet med 1990 og
oppnå netto nullutslipp i 2050

Overgripende politisk målsetning

Kutte norske utslipp med 55 prosent mot 2030 sammenlignet med 1990 og oppnå netto nullutslipp i 2050

Nytt norsk klimamål på minst 55 prosent

Pressemelding | Dato: 03.11.2022

Norge melder inn et forsterket klimamål til FN før klimatoppmøtet i Egypt. Det nye målet er å redusere utslippene med minst 55 prosent innen 2030.

– Jeg er glad for å kunne annonsere at Norge forsterker sitt mål til minst 55 prosent. Dette sender et sterkt signal til andre land, og vi håper flere vil forsterke sine mål, sier statsminister Jonas Gahr Støre.

Klima- og miljøminister Espen Barth Eide, statsminister Jonas Gahr Støre og utviklingsminister Anne Beathe Tvinningheim. Foto: Martin Lerberg Fossum / Klima- og miljødepartementet

Overgripende politisk målsetning

Kutte norske utslipp med 55 prosent mot 2030 sammenlignet med 1990 og oppnå netto nullutslipp i 2050

Målrettede samfunnsoppdrag

Halvere utslippene fra transportsektoren innen 2030

Redusere jordbrukets klimagassutslipp med 5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter fra 2021 til 2030

Øke produksjon av fornybar energi med XX TWh innen 2030

Overgripende politisk målsetning

Kutte norske utslipp med 55 prosent mot 2030 sammenlignet med 1990 og oppnå netto nullutslipp i 2050

Målrettede samfunnsoppdrag

Halvere utslippene fra transportsektoren innen 2030

Redusere jordbrukets klimagassutslipp med 5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter fra 2021 til 2030

Øke produksjon av fornybar energi med XX TWh innen 2030

Avgrensede samfunnsoppdrag

Bærekraftig før

Bedre produksjon og ressursutnyttning

Viktige fremtidige satsinger

Stimulere endret matforbruk

Økt karbonbinding

Redusere matsvinn

Overgripende politisk målsetning

Kutte norske utslipp med 55 prosent mot 2030 sammenlignet med 1990 og oppnå netto nullutslipp i 2050

Målrettede samfunnsoppdrag

Halvere utslippene fra transportsektoren innen 2030

Redusere jordbrukets klimagassutslipp med 5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter fra 2021 til 2030

Øke produksjon av fornybar energi med XX TWh innen 2030

Avgrensede samfunnsoppdrag

Bærekraftig før

Bedre produksjon og ressursutnyttning

Viktige fremtidige satsinger

Stimulere endret matforbruk

Økt karbonbinding

Redusere matsvinn

Eksempler på prosjekter

Endre forbruk av mat

Akselerere kjøttfri produksjon

Overgripende politisk målsetning

Kutte norske utslipp med 55 prosent mot 2030 sammenlignet med 1990 og oppnå netto nullutslipp i 2050

Målrrettede samfunnsoppdrag

Halvere utslippene fra transportsektoren innen 2030

Redusere jordbrukets klimagassutslipp med 5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter fra 2021 til 2030

Øke produksjon av fornybar energi med XX TWh innen 2030

Avgrensede samfunnsoppdrag

Bærekraftig for

Akselererende samfunnsoppdrag

Økt karbonbinding

Bedre produksjon og ressursutnyttning

satsinger

Stimulere endret matforbruk

Redusere

Transformerende samfunnsoppdrag

Eksempler på prosjekter

Endre forbruk av mat

Akselerere kjøttfri produksjon

Muligheter i Norge

Internasjonalt spor

Blant annet EUs missions

Nasjonalt spor

Nasjonale samfunnsoppdrag (initiert og koordinert ovenfra)
Målrettede felles satsinger mellom virkemiddelaktører

Lokalt spor

Regionale eller lokale samfunnsoppdrag

Regionalt eksempel 1: Nordland fylkeskommune

Vesterålen Avis, 20. august 2021

Regionalt eksempel 2: Inkludering i Kongsvingerregionen

Hjem / Kongsvingerregionen IPR / Ung inkludering

UNG INKLUDERING I

Kongsvingerregionen

Et økende antall unge mellom 18 og 35 år står utenfor utdanning eller arbeid. I vår region er denne utfordringen større sammenliknet med andre regioner. Dette ønsker alle seks kommuner og NAV å gjøre noe med. Kommunene i Kongsvingerregionen har et mål om at flere unge får muligheten til å forsørge seg selv og delta i samfunnet på en god måte.

UNG INKLUDERING
i Kongsvingerregionen

Hvem er vi?

Prosjektets ansatte er Marianne Grønndahl Pedersen (prosjektleder), Lisbeth Haveråen - Brattås og Outi Jousenkyla (prosjektmedarbeidere). Arbeidsgruppen består også av Vladislav Meshvez (NAV), Ingjerd Thon Hagaseth (NAV/HiNN) og Mette Sønderkov (HiNN). I tillegg til flere andre forskere fra Høgskolen i Innlandet, har vi også med oss Lars Thuesen og Mads Fly-Hansen fra Danmark.

Vesterålen Avis, 20. august 2021

Hovedkonklusjoner i vår rapport

Umiddelbart enklere å realisere tematisk avgrensede og teknologidrevne samfunnsoppdrag.

Men, slike satsinger vil ikke være tilstrekkelig for å løse store samfunnsutfordringer relatert til bl.a. klima og velferd.

Samfunnsoppdrag som en prosess - ikke et tiltak

Visjonsfase

Aktører: Strategisk/
politiske på høyt nivå

Oppgaver: Prioritere
utfordringer, skape
oppmerksomhet og
engasjement.

Formule- ringsfase

Aktører: Politisk høyt
nivå

Oppgaver: Oversette
politiske visjoner til
satsinger.

Utformings- fase

Aktører:
Departementer og
virkemiddelaktører

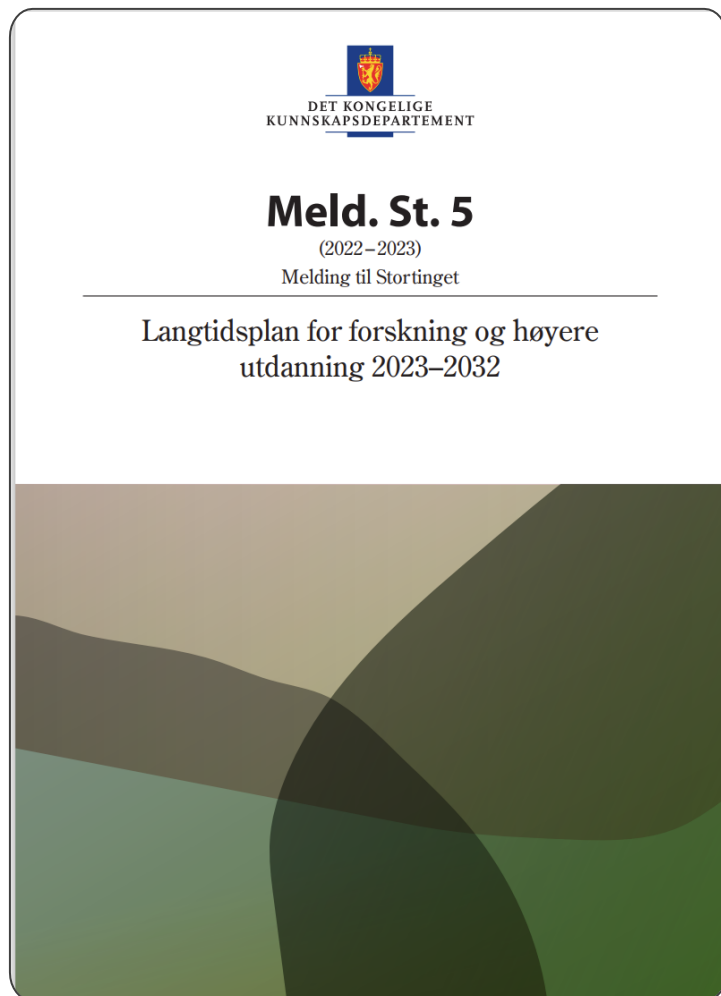
Oppgaver: Oversette
mål til aktiviteter,
koordinere aktører og
virkemidler.

Innførings- fase

Aktører: Virkemiddel-
aktører og gjennom-
førende aktører

Oppgaver:
Koordinere,
monitorere og
evaluere.

Langtidsplanens forslag til to samfunnsoppdrag

1. Bærekraftig fôr:

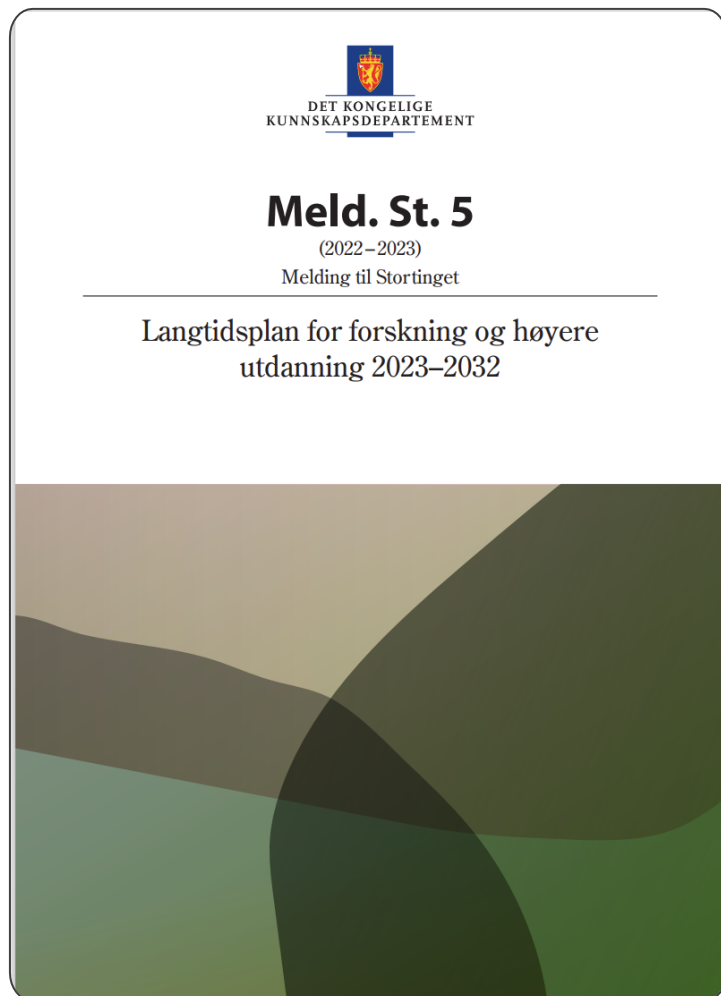
«Alt fôr til oppdrettsfisk og husdyr skal komme fra bærekraftige kilder»

2. Inkludering av barn og unge:

«inkludere flere barn og unge i utdanning, arbeids- og samfunnsliv»

Videre konkretisering og oppfølging skal skje i en design- og implementeringsfase

Langtidsplanens forslag til to samfunnsoppdrag

Noen mangler og utfordringer:

- Tverrpolitisk forankring
- Politisk eierskap og forpliktelse
- Lite rom og signaler om økonomiske betingelser
- Uklar innretning med hensyn til overnasjonal, nasjonal og regional innretning

espen.solberg@nifu.no

www.nifu.no

NIFU